

Шматковська Т. О. Трансформація обліку основних засобів за реалій сучасності : бухгалтерський та податковий аспект / Шматковська Т. О., Ракуцька О. М. // Економічний вісник університету. Збірник наукових праць учених та аспірантів. – Вип. 20/3. – Переяслав-Хмельницький : ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2013. – С. 282-286.

УДК 657.42

Т. О. Шматковська, к. е. н., доцент
кафедри обліку і аудиту
Інституту економіки та менеджменту
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

О. М. Ракуцька, магістрант
кафедри обліку і аудиту
Інституту економіки та менеджменту
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки;

Трансформація обліку основних засобів за реалій сучасності: бухгалтерський та податковий аспект

Анотація. У статті досліджено порівняльні аспекти визнання основних засобів, формування їх первісної вартості та подальших витрат, щодо їх експлуатації у фінансовому та податковому обліку. Окреслено зміни, що відбулися в обліковому процесі щодо основних засобів у зв'язку із введенням в дію Податкового кодексу України.

Ключові слова: основні засоби, первісна вартість, ремонт та модернізація, амортизація, індексація вартості, Податковий кодекс України.

Т. А. Шматковская, А. М. Ракуцька. Трансформация учета основных средств в реалиях современности: бухгалтерский и налоговый аспект.

Аннотация. В статье исследованы сравнительные аспекты признания основных средств, формирования их первоначальной стоимости, последующих затрат, возникающих в процессе их эксплуатации в финансовом и налоговом учете. Обозначены изменения, произошедшие в учете основных средств в связи с введением в действие Налогового кодекса Украины.

Ключевые слова: основные средства, первоначальная стоимость, ремонт и модернизация, амортизация, индексация стоимости, Налоговый кодекс Украины.

T. O. Shmatkovska., O. M. Rakutska. Transformation of fixed assets for the realities of the present: accounting and tax aspects.

Summary. In the article examines the comparative aspects of the recognition of fixed assets, forming of their original cost and expenses for their operation in the financial and tax accounting. There are outlined the changes in accounting of fixed assets in connection with the introduction of the Tax Code of Ukraine.

Key words: the fixed assets, original cost, the repair and modernization, depreciation, indexation of cost, the Tax Code of Ukraine.

Актуальність проблеми. Важливою умовою функціонування суб'єкта господарювання є наявність основних засобів. Забезпечення ними в повному обсязі є одним із факторів, які впливають на ефективність виробництва. Фінансовий облік

операцій з основними засобами регулюється Положенням (стандартом) 7 «Основні засоби» (далі – ПСБО 7). В податковому обліку після набуття чинності Податкового кодексу України (далі – ПКУ) (Розділ III «Податок на прибуток підприємств» від 02.12.10 р. № 2755-VI) порядок обліку цих активів суттєво змінився, тому особливої актуальності набула проблематика гармонізації бухгалтерського обліку з нормами податкового законодавства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемним аспектом гармонізації фінансового і податкового обліку основних засобів присвячені роботи багатьох науковців, зокрема: Бабіч В. В., Бутинця Ф. Ф., Василенка Ю. А., Голова С. Ф., Костюченко В. М., Палюха М. С., Сагова С. В., Чабанова Н. В. Проте процес трансформації фінансового обліку основних засобів до вимог податкового законодавства вимагає подальших досліджень і наукових опрацювань.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження основних методичних аспектів фінансового обліку основних засобів у їх взаємозв'язку та взаємозалежності із вимогами ПКУ.

Викладення основного матеріалу дослідження. Методичні засади бухгалтерського обліку та розкриття у фінансовій звітності інформації щодо основних засобів регламентується вимогами ПСБО 7 (затвердженого Наказом Мінфіну України від 27 квітня 2000 року № 92 зі змінами та доповненнями). Як вже було зазначено, в нинішніх умовах господарювання податковий облік основних засобів здійснюється у відповідності із ПКУ (від 02.12.10 р. № 2755-VI).

Унаслідок розвитку процесу наближення вимог бухгалтерського та податкового обліку з 1 січня 2011 року термін «основні фонди» замінено на «основні засоби». У ПКУ запроваджено пооб'єктний фінансовий облік основних засобів, у тому числі об'єктів, отриманих безкоштовно або наданих в оперативний лізинг (оренду).

Підходи до трактування дефініції «основні засоби» згідно із засадами правового регулювання в Україні наведено у таблиці 1. Податкове законодавство, на відміну від ПСБО 7, встановлює чіткі вартісні критерії приналежності об'єктів до цих активів. Так, до 1 січня 2012 року активи підприємства можна було вважати основними засобами, якщо їх вартість становила або була більшою, ніж 1000 грн. З 1 січня 2012 року вартісна ознака основних засобів складає 2500 грн.

Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена.

ПСБО 7 зазначає, що придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю, якою є історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.

Таблиця 1

Підходи до трактування дефініції «основні засоби» згідно із вимогами діючого правового регулювання* поля

№ з/п	Нормативний документ	Визначення
2	ПСБО 7	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально - культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)

3	ПКУ (розділ III, вступив в дію з 01.04.2011)	Матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин, наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
---	--	---

* Узагальнено автором на основі джерел: [6; 7].

Порядок формування первісної вартості об'єктів основних засобів у податковому обліку не має розбіжностей з фінансовим обліком. Первісна вартість об'єкта основних засобів складається із чітко визначених витрат (рис. 1). Важливо, що фінансові витрати не включаються до первісної вартості основних засобів, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок запозичень.

Разом з тим, до придбання основних засобів в ПКУ прирівнюється: внесення до статутного капіталу; отримання основного засобу у фінансовий лізинг; отримання в оренду у складі цілісного майнового комплексу від державних органів приватизації або органів місцевого самоврядування.

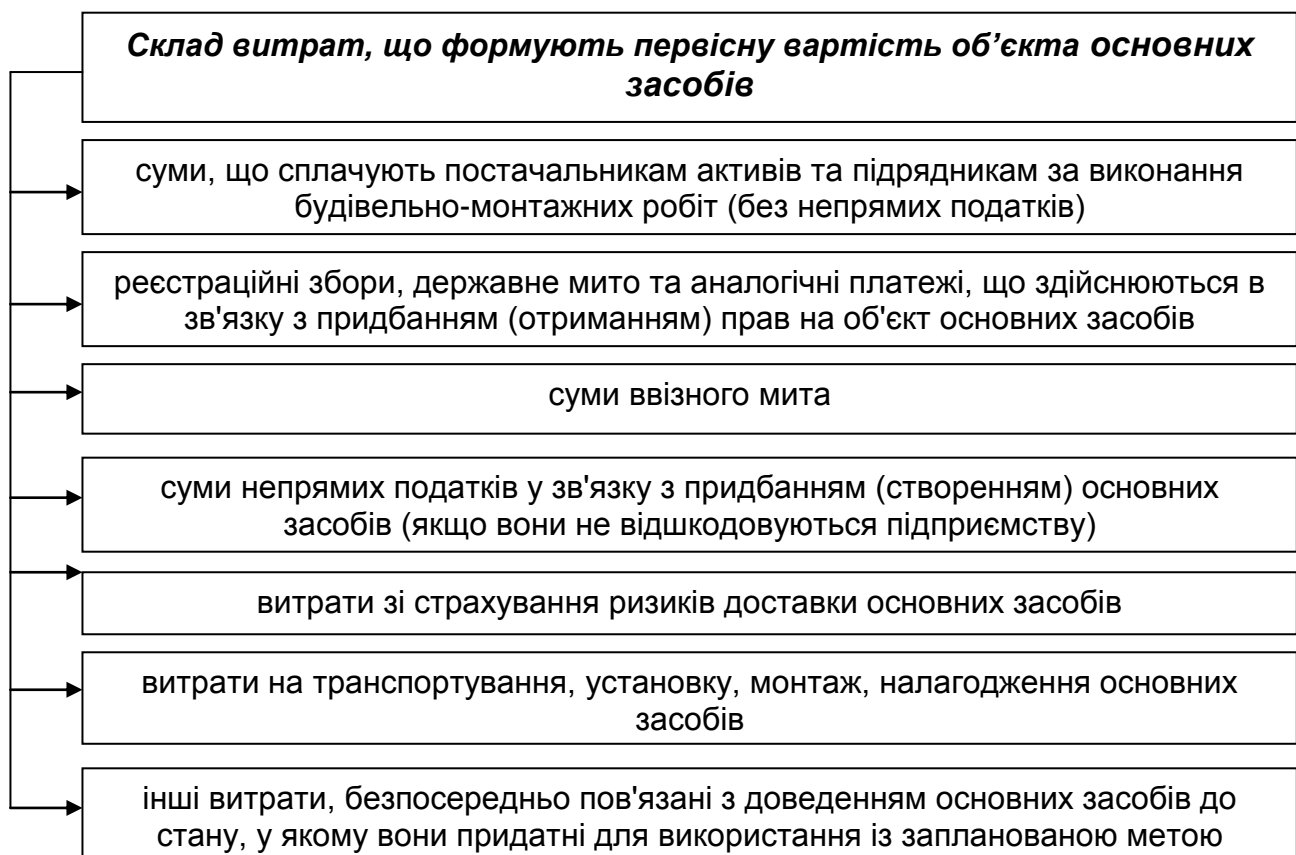

Рис. 1. Склад витрат, що формують первісну вартість об'єкта основних засобів згідно з вимогами ПСБО 7

У податковому обліку, як зазначено в п. 146.6 ПКУ, у разі здійснення витрат на самостійне виготовлення основних засобів платником податку для власних виробничих потреб вартість об'єкта основних засобів, яка амортизується, збільшується на суму всіх виробничих витрат, здійснених платником податку, що пов'язані з їх виготовленням та введенням в експлуатацію, а також витрат на виготовлення таких основних засобів, без урахування сплаченого податку на додану вартість, у разі якщо платник податку зареєстрований платником податку на додану вартість, незалежно від джерел фінансування.

Окрім того, за податковими нормами (п. 146.11 ПКУ) первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних із ремонтом та поліпшенням об'єктів основних засобів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), що призводить до зростання майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єктів у сумі, що перевищує 10 % сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації, на початок звітного податкового року з віднесенням суми поліпшення на об'єкт основного засобу, щодо якого здійснюється ремонт або поліпшення. Сума витрат, що пов'язана з ремонтом (поліпшенням) об'єктів основних засобів, у тому числі орендованих, у розмірі, що не перевищує 10 % сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів на початок звітного року відноситься до витрат того звітного податкового періоду, в якому такі ремонт та поліпшення були здійснені.

Тобто податковий облік не розмежовує поняття «ремонт» (витрати, що не змінюють суми первісно очікуваних вигід від використання такого об'єкта) та поняття «поліпшення» основних засобів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання даного об'єкта. Визначається лише, що витрати, які понесено в межах 10 % сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів на початок звітного року, - це витрати періоду і вони не впливають на зміну первісної вартості відповідного об'єкта, щодо якого вони понесені, а витрати понад 10 - відсоткову межу є такими, що включаються до первісної вартості відповідного об'єкта.

У фінансовому обліку, на відміну від податкового, підприємство самостійно визначає, чи відбувається збільшення первісно очікуваних майбутніх економічних вигід від використання такого об'єкта основних засобів і залежно від цього включає відповідні витрати або до витрат звітного періоду, або ж згідно із вимогами п. 14 ПСБО 7 збільшує первісну вартість основних засобів на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання об'єкта.

Таким чином, у фінансовому обліку, на відміну від податкового, в якому критерієм виступає 10 - відсоткова межа понесених витрат, не передбачено зміни вартості об'єкта основних засобів під час проведення поточного ремонту і / або регулярного техобслуговування. У таких випадках усі витрати однозначно розглядають як витрати поточного періоду. Вартість об'єкта може збільшитися лише у результаті поліпшення основних засобів (реконструкції, модернізації тощо).

Згідно з ПСБО 7 підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей

об'єкт. Первісна (переоцінена) вартість об'єкта основних засобів може бути збільшена на суму індексації, проведеної у порядку, встановленому податковим законодавством.

Так, відповідно до вимог ст. 146.21. ПКУ платники податку всіх форм власності мають право проводити переоцінку об'єктів основних засобів, застосовуючи щорічну індексацію вартості основних засобів, що амортизується, та суми накопиченої амортизації на коефіцієнт індексації, який визначається за формулою:

$$K_i = [I_{(a-1)} - 10] : 100, \quad (1)$$

де: $I_{(a-1)}$ - індекс інфляції року, за результатами якого проводиться індексація. Якщо значення K_i не перевищує одиниці, індексація не проводиться.

Разом з тим, згідно з п. 17 ПСБО 7 переоцінена первісна вартість та сума зносу об'єкта основних засобів визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу об'єкта основних засобів на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість. Якщо залишкова вартість об'єкта основних засобів дорівнює нулю, то його переоцінена залишкова вартість визначається додаванням справедливої вартості цього об'єкта до його первісної (переоціненої) вартості без зміни суми зносу об'єкта. При цьому для таких об'єктів, що продовжують використовуватися, обов'язково визначається ліквідаційна вартість.

Таким чином, ПКУ також передбачає здійснення переоцінки основних засобів на відміну від раніше діючого податкового законодавства, що передбачав лише індексацію балансової вартості основних засобів. Переоцінка об'єкта основних засобів або визнання відновлення його корисності, що призводять до збільшення балансової вартості об'єкта, може проводитись до досягнення ним балансової вартості на звітну дату в розмірі не менше ніж 10 % від його первісної вартості на момент взяття на баланс. При цьому, дооцінка балансової вартості основних засобів не може перевищувати суму його попередніх уцінок з моменту введення в експлуатацію такого основного засобу. Тобто у разі, якщо підприємство не здійснювало уцінок вартості об'єкту основних засобів, таке підприємство не має права на його дооцінку. Після проведення переоцінки об'єкта основних засобів або визнання відновлення його корисності, що призводять до збільшення балансової вартості об'єкта, підприємство не може використовувати прискорені методи нарахування амортизації.

За результатами введення в дію ПКУ визначено мінімально припустимі терміни корисного використання основних засобів, що становлять від 2 до 20 років залежно від групи, до якої належить відповідний об'єкт основних засобів. Класифікація груп основних засобів відповідно до діючого ПКУ наведена нами у таблиці 2.

ПСБО 7 (п. 5) встановлює для цілей бухгалтерського обліку класифікацію основних засобів на 9 груп, які є за назвами тотожні до тих, що зазначені у податковому законодавстві. Отже, склад груп основних засобів в бухгалтерському та податковому обліку за реалій сьогодення є повністю ідентичним. Сформована згідно із діючим законодавством система має беззаперечно суттєву перевагу – відсутність необхідності двох паралельних і прямо не пов'язаних одна з одною класифікацій основних засобів. Вважаємо, що функціонуюча класифікація напряду запозичена із ПСБО 7 та оптимізована відповідно до потреб бухгалтерського облікового процесу, що сформувало чіткі передумови для мінімізації відмінностей між бухгалтерським та податковим забезпеченням цієї ділянки облікової роботи.

Таблиця 2

Класифікація груп основних засобів відповідно до ПКУ*

Групи основних засобів	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 - земельні ділянки	-
група 2 - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3- будівлі, споруди, передавальні пристрої	20, 15, 10 відповідно
група 4 - машини та обладнання, з них:	5
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень	2
група 5 - транспортні засоби	5
група 6 - інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 - тварини	6
група 8 - багаторічні насадження	10
група 9 - інші основні засоби	12

* Узагальнено автором на основі джерела: [6].

Варто відзначити, що при введенні об'єкта основних засобів в експлуатацію важливим є не лише визначення його приналежності до відповідної податкової групи, а й вибір доцільного методу здійснення амортизаційних відрахувань. Згідно п.14.1.3 ПКУ амортизація - це систематичний розподіл вартості основних засобів, що амортизуються протягом строку їх корисного використання (експлуатації). Відповідно до ст. 145.1.9. ПКУ в фінансовому та податковому обліку методи нарахування амортизації повинні бути однаковими. Важливо, що амортизація нараховується щомісячно, починаючи з місяця, що настає за місяцем введення об'єкта основних засобів в експлуатацію, протягом строку корисного використання об'єкта, що встановлюється наказом по підприємству в момент визнання цього об'єкта активом (при зарахуванні його на баланс). А цей строк не повинен бути меншим, ніж визначено в п. 145.1 ПКУ. Нами наведено розподіл об'єктів на групи з позиції можливості їх амортизації згідно вимог податкового законодавства (табл. 3).

В діючому ПКУ зазначено, що в разі придбання основних засобів у фізичних осіб – платників єдиного податку в податковому обліку такі витрати, понесені на придбання, не амортизуються і не включаються до суми витрат в цілях оподаткування.

При визначенні строку корисного використання цих активів слід враховувати:

- очікуване використання об'єкта підприємством з урахуванням його потужності або продуктивності;
- фізичний та моральний знос, що передбачається;

- правові або інші обмеження щодо строків використання об'єктів та комплекс інших факторів.

Таблиця 3

Класифікація витрат щодо основних засобів за можливістю їх амортизації*

Амортизації підлягають	Не підлягають амортизації та повністю відносяться до складу витрат за звітний період
1	2
Витрати на придбання основних засобів для використання в господарській діяльності	Витрати на утримання основних засобів, що знаходяться на консервації
Витрати на самостійне виготовлення основних засобів для використання в господарській діяльності, в т. ч. витрати на оплату зарплати працівникам, які були зайняті на виготовленні таких основних засобів	Витрати на ліквідацію основних засобів
Витрати на проведення ремонту, реконструкції, модернізації та інших видів поліпшення основних засобів, що перевищують 10% сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації, на початок звітного року	Витрати на придбання (виготовлення) сценічно - постановочних предметів вартістю до 5 тис. грн. театральні - видовищними підприємствами - платниками податку
Витрати на капітальне поліпшення землі, не пов'язане з будівництвом	Витрати на виробництво національного фільму та придбання майнових прав інтелектуальної власності на національний фільм
Капітальні інвестиції, отримані платником податку з бюджету у вигляді цільового фінансування на придбання основних засобів за умови визнання доходів пропорційно сумі нарахованої амортизації по такому об'єкту відповідно до положень пп. 137.2.1 ПКУ	
Сума переоцінки вартості основних засобів	
Вартість безоплатно отриманих основних засобів	

* Узагальнено автором на основі джерел: [6; 7].

Амортизація основних засобів як в податковому, так і в бухгалтерському обліку нараховується наступними методами: прямолінійним, виробничим, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивним. Для деяких чітко визначених груп основних засобів податкове законодавство обмежує використання певних методів амортизації (табл. 4). Тому для цілей податкового обліку необхідно вибрати метод, не заборонений до використання ПКУ. До прикладу, метод прискореного зменшення залишкової вартості допускається застосовувати лише при нарахуванні амортизації об'єктів основних засобів, що входять до груп 4 (машини та обладнання) та 5 (транспортні засоби) податкової класифікації.

Як бачимо, зафіксована у кодексі класифікація основних засобів, що застосовується в цілях оподаткування, повною мірою відповідає бухгалтерській і, на нашу думку, базується на діючому Плані рахунків бухгалтерського обліку [5]. Окрім того, в податковому обліку амортизація повинна нараховуватися на кожен об'єкт основних засобів щомісячно, що також повною мірою відповідає вимогам ПСБО 7,

а підприємство має право самостійно обирати метод нарахування амортизації, який буде визнаний за доцільний у застосуванні, а саме: «Нарахування амортизації в цілях оподаткування здійснюється підприємством за методом, визначеним наказом про облікову політику з метою складання фінансової звітності, та може переглядатися в разі зміни очікуваного способу отримання економічних вигод від його використання» (п. 145.1.9 ПКУ).

Таблиця 4

Перелік груп основних засобів та методи амортизації, що допускаються у застосуванні до них згідно із ПКУ*

Метод амортизації	Група основних засобів								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Прямолінійний	-	+	+	+	+	+	+	+	+
Зменшення залишкової вартості	-	+	+	+	+	+	+	+	-
Прискорене зменшення залишкової вартості	-	-	-	+	+	-	-	-	-
Кумулятивний	-	+	+	+	+	+	+	+	-
Виробничий	-	+	+	+	+	+	+	+	+

* Узагальнено автором на основі джерела: [6].

Відповідно, за результатами впровадження останніх змін в податковому обліку введено такі поняття як «первісна вартість», «залишкова вартість» і «вартість, яка амортизується», що максимально наблизило методичку фінансового та податкового обліку. За сформованих умов в бухгалтера зникла необхідність ведення подвійного обліку в аспекті проведення амортизаційних відрахувань і дані у податковому та фінансовому обліку матимуть тотожні значення, у фінансовій і податковій звітності також зникнуть відмінності щодо сум нарахованої амортизації, що, в свою чергу, обумовлюватиме нівелювання розбіжностей між розміром прибутку (збитку) підприємства за звітний період.

Загальновідомо, що нарахування амортизації призупиняється на періоди виводу об'єкта з експлуатації - це може бути реконструкція, модернізація, добудова, дообладнання, консервація тощо. При цьому необхідні підтвердні документи, що засвідчують факт виведення цих об'єктів з експлуатації. Закінчується нараховуватися амортизація лише тоді, коли залишкова вартість засобу дорівнює його ліквідаційній вартості.

У ПКУ відсутнє визначення поняття «ліквідаційна вартість». У такому випадку слід користуватися визначенням, даним у ПСБО 7: ліквідаційна вартість - сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією). Визначення величини ліквідаційної вартості необхідне для розрахунку вартості, що амортизується. Оскільки у ПКУ відсутні правила визначення ліквідаційної вартості, отже, на нашу думку, їх доцільно визначати за методикою, визначеною фінансовим обліком. Єдиний випадок, прописаний у п. 17 ПСБО 7, коли встановлення ліквідаційної вартості є обов'язковим (встановлення не в нульовому розмірі), пов'язаний з визначенням переоціненої залишкової вартості об'єкта основних засобів, який продовжує використовуватися, якщо його залишкова вартість дорівнює нулю. Інших випадків примусового встановлення ліквідаційної вартості ПСБО 7 не зазначає. У зв'язку із цим високою є ймовірність того, що господарюючі суб'єкти самостійно прирівнюватимуть ліквідаційну вартість основних засобів до нуля.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Впровадження вимог ПКУ у практику господарювання надало можливість реалізації процесу зближення методики ведення податкового і фінансового обліку, що суттєво полегшує та спрощує роботу бухгалтерської служби підприємства та забезпечує відображення у звітності більш реальної інформації щодо сум амортизаційних відрахувань цих активів.

Необхідно наголосити, що новий порядок податкового обліку основних засобів досить серйозно відрізняється від діючого попереднього. Реалізація вимог ПКУ забезпечила можливість узгодження розбіжностей у понятійному апараті засобів праці і визнано категорію «основні засоби» єдиною, що застосовується. Податкове законодавство, на відміну від бухгалтерської концепції, визначає вартісні критерії приналежності об'єкта до основних засобів. Діюча податкова концепція передбачає ведення обліку основних засобів з метою нарахування амортизації за кожним окремим об'єктом основних засобів, на відміну від попереднього загально групового варіанта нарахування амортизації, що діяв. У фінансовому обліку, на відміну від податкового, в якому критерієм виступає 10 - відсоткова межа понесених витрат підприємство самостійно визначає чи відбувається збільшення первісно очікуваних майбутніх економічних вигід від використання об'єкта і залежно від цього включає відповідні витрати або до витрат звітного періоду або ж збільшує первісну вартість основних засобів на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта. В цілому, у бухгалтерській і податковій концепціях амортизації відбулося суттєве зближення. Вважаємо, що такий підхід забезпечує можливість здійснювати державі регулювання амортизаційної, а відповідно й інноваційної та податкової політики господарюючих одиниць.

Проте процес трансформації фінансового обліку основних засобів в напрямі наближення його до вимог податкового законодавства вимагає подальших досліджень і напрацювань, а також адаптації до особливостей та специфіки діяльності кожного окремого підприємства.

Список використаних джерел:

1. Гаврись М. О. Класифікація основних засобів підприємств України після ухвалення Податкового кодексу / М. О. Гаврись // Економіка. Менеджмент. Підприємництво. - № 24 (1). – 2012. – С. 172 – 179.
2. Зюкова М. М. Облік основних засобів : бухгалтерський та податковий аспект / М. М. Зюкова // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 9 (33). – Ч. 1. – 2012. – С. 20 – 28.
3. Кундеус О. М. Нарухування амортизації згідно нового Податкового кодексу України / О. М. Кундеус // Інноваційна економіка. - № 5. – 2012. – С. 120 - 126.
4. Очеретько Л. М. Особливості обліку основних засобів / Л. М. Очеретько // Економічний простір. - № 47. – 2012. – С. 240 – 246.
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями). Інструкція про застосування. - К. : КНТ, 2009. – 144 с.
6. Податковий кодекс України від 02.12.10 р. № 2755-VI. – К. : Алерта, 2011. - 480 с.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» / Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу з: <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00>>.
8. Чабаненко Ж. М. Особливості фінансового обліку основних засобів / Ж. М. Чабаненко // Економічний простір. – 2012. – № 57. –С. 303 – 308.